

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2775/2022
15.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босилковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., коју заступа Славица Радоичић адвокат из ..., против туженог Холдинг корпорација „Крушик“ а.д. Ваљево, кога заступа Никола Урошевић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 429/22 од 10.03.2022. године, на седници одржаној 15.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 429/22 од 10.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 508/21 од 15.11.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено решење туженог број .../... – ... од 28.05.2021. године на основу кога је тужилци отказан уговор о раду број .../... – ... од 13.04.2018. године и обавезан је тужени да врати тужилцу на радно место које одговара њеној стручној спреми. Ставом другим изреке, утврђено је да се тужилца налази у радном односу на неодређено време код туженог почев од 21.04.2020. године, што је тужени дужан трпети. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да исплати тужилци износ од 52.500,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 429/22 од 10.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је поништено решење туженог о отказу уговора о раду и у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да врати тужилцу на радно место које одговара њеној стручној спреми и тужба одбачена у том делу.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП. Такође,

ревизијом се указује на повреде поступка из тачке 12. ове законске одредбе, која није законски разлог за овај правни лек, а посредно и на погрешну примену члана 8. ЗПП-а чиме се у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је радила код туженог у непрекидном периоду од 16.04.2018. до 28.05.2021. године, на основу уговору о раду од 13.04.2018. године и више од двадесет закључених анекса. У уговору о раду од 13.04.2018. године, којим је тужила засновала радни однос код туженог на одређено време до 30.04.2018. године за обављање послова „...“, није наведен основ за заснивање радног односа на одређено време. Тек од анекса од 22.06.2018. године као основ за заснивање радног односа на одређено време навођен је рад на пројектима. Тужили је престао радни однос са 31.05.2021. године, оспореним решењем туженог од 28.05.2021. године, због истека времена на који је закључен уговор о раду од 13.04.2018. године. Тужила је у наведеном периоду код туженог радила непрекидно на истом радном месту и обављала исте послове, и то не због повећаног обима посла или реализације пројеката већ, како су судови утврдили, због тога што је потреба за пословима које је тужила обављала била стална.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је решење о отказу уговора о раду од 28.05.2021. године незаконито, због чега је исто поништено и утврђено да је тужила код туженог засновала радни однос на неодређено време на основу чл. 33. став 1. тачка 7. и 37. ст. 1, 2. и 6. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-одлука УС, 113/17, 95/18 аутентично тумачење) је прописано да уговор о раду садржи, између осталог, и основ за заснивање радног односа на одређено време (члан 33. став 1. тачка 7), да се сматра да је радни однос заснован на неодређено време ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона (члан 37. став 6), да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад, у писаном облику (члан 32. став 1), као и да се сматра да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана (члан 32. став 2).

По природи ствари, зато што се њиме решава егзистенцијална потреба запосленог с једне стране и доприноси континуираном обављању рада код послодавца и стицању профита с друге стране, уговор о раду по правилу се закључује на неодређено време, а изузетно на одређено време и тај изузетак је прецизно уређен законом. Управо стога закон прописује да је основ за заснивање радног односа на одређено време обавезан елеменат уговора о раду на одређено време (као и трајање уговора). Међутим, уговору од 13.04.2018. године недостајао је тај обавезни елеменат. Одсуство правног основа у означеном уговору представља разлог за констатацију да радни однос тужиле, који је заснован њеним ступањем на рад по основу таквог уговора, има карактер радног односа на неодређено време.

Због тога и овај суд налази да је тужила стекла статус запосленог на неодређено време још 16.04.2018. године, ступањем на рад код туженог по основу уговора од 13.04.2018. године који није садржао правни основ за заснивање на одређено време. Ово стога што се, у погледу правне последице из члана 32. став 2. Закона о раду (фикција заснивања радног односа на неодређено време), ступање на рад по основу уговора закљученог супротно одредбама Закона о раду (без навођења основа за заснивање уговора о раду на одређено време) изједначава са ступањем на рад без закљученог уговора о раду. Дакле, и код незаконитог уговора (уговора који је закључен супротно одредбама Закона о раду), исто као и кад уговора нема, тојест када уговор

није закључен у писменом облику пре ступања на рад запосленог, сматра се да је запослени засновао радни однос даном ступања на рад, при чему су нижестепени судови констатовали да је тужила у радном односу на неодређено време од 21.04.2020. године, крећући се границама постављеног захтева, у смислу члана 3. став 1. ЗПП.

Околност на коју се поново указује ревизијом, а за коју су нижестепени судови дали правилне разлоге, да је у анексима уговора о раду на одређено време, почев од оног закљученог 22.06.2018. године, као основ за рад тужиле на одређено време био навођен рад на одређеним пројектима, не може бити од утицаја на другачији закључак. Касније закључење више анекса уговора о раду којима се накнадно уноси основ за закључење уговора о раду на одређено време не може водити правном оснажењу, односно промени правне ваљаности уговора о раду на одређено време од 13.04.2018. године који тај основ није садржао, како то правилно закључује и другостепени суд.

Супротно наводима ревизије, у конкретном случају не ради се о преображају радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време из члана 37. став 6. Закона о раду, којим је уређена ситуација у којој запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен. Не ради се ни о изузетку из члана 37. став 4. тачка 2. истог закона, према коме уговор о раду, који је закључен за рад на пројекту чије време није унапред одређено, а најдуже до завршетка пројекта, не прераста у уговор о раду на неодређено време ни по протеклу 24 месеца. У конкретном случају ради се о уговору о раду на одређено време који је закључен супротно одредбама Закона о раду, јер није садржао основ за заснивање радног односа на одређено време, због чега се сматра да је наступила фикција заснивања радног односа на неодређено време, односно да тужила, ступањем на рад на основу таквог уговора, засновала радни однос на неодређено време, што чини ништавим оспорено решење о отказу уговора о раду на одређено време.

Однос између радника и послодавца уређен је посебним законом управо зато што је радник слабија уговорна страна, па би било неправично када би се на уговор о раду примењивало у потпуности свако од начела облигационог права, између осталих и оно о равноправности страна, аутономији воље, једнаке вредности давања, између осталих. Међутим, Закон о раду не искључује у потпуности примену правила облигационог права, нарочито у погледу питања које он сам не уређује, као што су питања тумачења уговора. Позивање на околност да је тужила, све и да је засновала радни однос на неодређено време (ступањем на рад на основу уговора о раду од 13.04.2018. године у коме није наведен правни основ за заснивање радног односа на одређено време), након тога закључивала више анекса тог уговора у којима је накнадно навођен основ за закључење уговора о раду на одређено време (рад на пројектима), мора се сагледати у складу са одредбама чланова 99. и 100. Закона о облигационим односима – ЗОО и основним начелима облигационог права, која се у овој парници примењују на основу чл. 23. и 25. став 3. ЗОО, будући да Закон о раду не садржи одредбе о тумачењу уговора. Одредбама члана 99. ЗОО прописано је да се одредбе уговора примењују онако како гласе (став 1); а да се при тумачењу спорних одредаба не треба држати дословног значења употребљених израза, већ треба истраживати заједничку намеру уговарача и одредбу тако разумети како то одговара начелима облигационог права утврђеним овим законом (став 2), а члана 100. ЗОО да се, у случају када је уговор закључен према унапред одшампаном садржају или када је уговор био на други начин припремљен и предложен од једне уговорне стране, нејасне одредбе тумаче се у корист друге стране. Дакле, сваки неспоразум и свака евентуална нејасност иде на штету онога који је уговор саставио, у конкретном случају туженог. Тужени је, као састављач уговора о раду на одређено време од 13.04.2018. године (коме је недостајао правни основ за закључење на одређено време, који је један од његових битних елемената) и његових анекса, био дужан да у односу са тужиљом покаже већи степен пажње (пажња доброг стручњака) из члана 18. ЗОО и да води рачуна о томе

какве правне последице такав уговор може да произведе (фикција заснивања радног односа на неодређено време), што је пропустио да учини.

Интерес запосленог, који је слабија уговорна страна у уговору о раду, јесте да оствари зараду на основу рада, и тај се његов интерес остварује све док му је омогућено да ради, на неодређено или на одређено време, на основу уговора о раду који му се нуди а на чију садржину запослени не може да утиче. Стога се не може ставити на штету тужиље околност што је она, упркос томе што је још 16.04.2018. године (ступањем на рад код туженог по основу уговора од 13.04.2018. године) засновала радни однос на неодређено време, касније закључивала низ анекса уговора о раду на одређено време нити то може оснажити учињену незаконитост. Тужилин радни однос постао је радни однос на неодређено време тужилиним ступањем на рад 16.04.2018. године, по самом закону (из већ изложених разлога), и на ту чињеницу немају утицај ни касније закључивани анекси уговора о раду на одређено време ни утврђујућа судска пресуда, којом се право не конституише, већ се само декларише, јер је настало на основу закона (ступањем на рад по основу неваљаног уговора о раду на одређено време, без обзира што се у пресуди, сходно постављеном захтеву, наводи каснији датум).

Неосновано је и ревизијско указивање на неблаговременост поднете тужбе, с обзиром да је тужилца тужбу од 27.07.2021. године поднела благовремено, у оквиру рока од 60 дана од сазнања за повреду права (члан 195. став 2. Закона о раду), односно за престанак радног односа, а с обзиром на то да јој је радни однос престао 31.05.2021. године, када је она за то и сазнала.

Правилна је и одлука о враћању тужиље на рад у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, пошто она има право на реинтеграцију, односно враћање на рад након поништаја решења о отказу, пошто јој је радни однос незаконито престао.

Како се осталим наводима ревизије оспорава оцена изведених доказа и утврђено чињенично стање, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП, а и понављају се и жалбени наводи који су, супротно ревизијским наводима правилно оцењени од стране апелационог суда, то је Врховни суд, применом члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић